

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter večja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne pošt-vrste 6 kr., če so oznanila enkrat tiska, 5 kr., če so dvakrat in 4 kr. Če se tri-ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoja tiskarija. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. **Opravništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.**

Zopet nevarnost vojske.

V jednej stvari naš minister vnanjih stvari, Magjar Andrassy, popolnem prav govori, namreč, da živimo v „telegrafičnem času.“ Od dneva do dneva se mení javno položje. Uže mislimo za gotovo, da smo se približali varnej luki miru in boljše bodočnosti, pa nam nova telegrafična poročila naznanjajo nove nevarnosti, novo politične oblake.

Nekaj dnij sem je vnanja politika naše monarhije, vsled govorov in skrivnostnih le na pol znanih „razkritij“ grofa Andrassyja, zopet neprijetna postala, in Slovanje v monarhiji imamo uzrok, da nas skrbi, kaj bode z bližnjo bodočnostjo.

V odsekih ogerske delegacije je namreč grof Andrassy 10. marca zopet razlagal svojo vnanjo „politiko“, in tega razlaganja mi Slovanje ne moremo biti veseli. Ves svet, vse novine, vse prikazni so kazale, da bode Avstrija Bosno anektirala. Naenkrat zdaj Andrassy pride in pravi: „Bosno in Hercegovino zasesti nij bilo nikdar v nameri vlade in ne bode nikoli, dokler bode Turčija mogla te dežele imeti.“ Ves svet se je uže veselil, da po miru Turčije z Rusijo, osvoboditeljico naših tlačanih bratov Jugoslovanov, je tudi nam mir ohranjen. Ali minister je ogerskim delegatom rekel, da je tudi naša vojska mogoča — z Rusijo! Zato terja 60 milijonov posojila, ker „vojske novejšega časa so pokazale, da naglost mobilizacije, pripravljen denar, hitro prihajanje na bojišče uže skoro odločuje vseh. Okolo in okolo stoji vse v orožji,“ pravi Andrassy, „naša

armada je izvrstna in bi bila gotovo vsakej v Evropi jednaka; treba je onih ugodnostij pridobiti jej, ki vspeh zagotavljajo. Zato terja vlada 60 milijonov kredita.“

Andrassy dalje trdi, da ima njegova vlada gotov program, a ga neče povedati zdaj, da druge vlade tudi ne pridejo z gotovimi svojimi programi na kongres! Na dalje razklada, da še le zdaj se začne akcija Avstro-Ogerske za svoje interese. Te interese je Andrassy potem na drobno razložil; žalibog, da so skrivni ostali. Ali iz tega, da so bili Magjari zadovoljni z njimi, imamo mi Slovani slabo tolažbo. Mi smo preverjeni, da, kar je Magjarom prav, Avstriji in Slovanom ne more biti ugodno. Zato s skrbjo pričakujemo daljnji razvoj teh zadev. Upanje le še to imamo, da bode krona prej Andrassyja odpuščala, nego mu dovolila nesrečno vojsko z brati našimi Rusi.

Katerega avstrijskega Slovana ne bode bolelo, ako na priliko v „Deutsche Zeitung“ bere, da se pojasnjuje Andrassyjeva vnanja politika s tem, da se „še le zdaj“ z vprašanjem bavi, kako bi Grke proti prodiranju Slovanstva porabila! — Torej vse zoper nas? Pa žele in terjajo, da bi mi pomagali? Žele in terjajo, da bi mi Slovanje svoje narodnosti in svojim interesom Magjarom za ljubo grob kopali, lastni grob?!

IZ DRŽAVNEGA ZBORA.

(Budgetna debata v cislejtanskem državnem zboru dne 7. marca 1878, por. po stenografskem zapisniku.)

Poslanec vitez Schönorer: Vprašam se: kako je sedaj kaj v Avstriji?

Tu nahajamo tedaj, da osobito vojaški duh še mnogostransko vlada naše javno življenje, a posebno vlado, da, celo ton v posameznih nagovorih, kateri prihajajo od vlade, ima se tudi uvrščivati mej vojaške.

Ta vojaški duh, kateri navdušuje sedanje ministerstvo, nahajamo tudi v prvi vrsti v neodgovarjanji interpelacij, ako gre za vojaške stvari. Tukaj omenjam samo na pr. interpelacije, tičooče se usmrtenja nekega gostilničarja po vojaškej patrouilli v Kremsu, znane interpelacije zbog nesrečne smrti vojakov, katere je blizu sv. Pöltna opeklo solnce, in še mnoge druge, na katere vlada nij dala nobednega odgovora, dasi zakon jasno določuje, ka se ima na interpelacije odgovarjati ali konči navesti razloge, zaradi katerih nij mogoče dati odgovora.

Razven tega nahajamo v obče, da se proti vedno bolj rastočej spačenosti (korupciji), katera se ne da utajiti, nikakor dovolj uspešno ne deluje, nego vidimo temveč, da se je v novejšem času, osobito odkar deluje sedanja vlada, porodila nekakova politična „demimonde“, katere udje po ceni, katera koli se jim daje, menjavajo svoje prepričanje. Z druge strani nahajamo tudi, kakor bi rekli, politične evnuhe, take politike, kateri vselej in vsegdar za vse in vsako glasujó ter so ob vsakem časi zadovoljni z nazori vladinimi.

Predsednik (mu prestriže besedo): V obeh smerih, ako se ne motim, gospod govornik samo v obče razpravlja o političnih prikazih, a ne o visokej zbornici ter nje udih,

Listek.

Ženitovanjski običaji pri Ljutomeru na Štajerskem.

(Priobčuje A. B—ž—ć, kmet v Radislavcih.)

(Dalje.)

Od zdaj sta tedaj novo poročena „v zakorih“. Skrbi in posla je na kupe. Tu so šivilje, tam krojači in črevljarji, in vse mora biti po najnovejšem kopitu. Tudi zovčina nanosita skupaj: boben, trobento, rog, ter vse drugo potrebno orodje, gresta k nevesti, katera oba s svilnatimi rutami lepo okinča in našemi; potem deneta visoke perjanike na glavo, drugo ropotijo čez ramo, palico z zvončki navezano pa v roke in tako s svojim evangelijem in z vsem, da, celo še s snehinim mlekom preskrbljena, tulita in ropočeta, ter se po malem pomičeta najprej k hiši „očeta starešine“. Prišedša do hiše, ustrelita vsak po jedenkrat iz svojih malih pištol, ter dokončata navadno komedijo, gresta v hišo, kjer vse lepo pozdravita, podelita svoj blagoslov in tako po malem vse svoje orodje izložita na gospodar-

jevo mizo. Zdaj ponujata gospodarju svojo tabakiro, zdaj ženskam snehino mleko in tudi za otroke imata vsakojakih sladčic, mej kojimi so pa nekatere jako grenke. Ko je to opravljeno, stopita k mizi, odpreta svoj, čez tri pole obsegajoči, spisani evangelij, v katerem je mnogo smešnega, pa tudi marsikaj kosmatih bedarij. V njem povesta, kdo in od kod sta, kako sta šla po zelenej travi do kolen po blati in da morata tija priti, kjer so trije kotovi, in v četrtem pa peč. Povesta kedaj človek v življenji najbolj pomoči potrebuje, povesta, kako da brez ljube ženice ne more nikdo biti, niti je tudi naš otec Adam v raji nij mogel pogrešati. Kratko potem tudi razložita, kako je Bog spečemu Adamu rebro vzel, ter mu hotel družico Evo ustvariti, kako je pri tej priliki prišel pes, vzel Bogu rebro, ter bežal, da ga je njegov stvarnik toliko komaj dohitel, da je psu kos repa odtrgal, iz katerega je potem mater Evo ustvaril. Ne pozabita tudi povedati, kaj se je vse uže pripravilo in zaklalo.

Ko tako svojo nalogo izvršita, vsem v roke segneta, da gotovo pridejo, potem se z

uže pripravljeno klobaso in z vinom pogostita in se tako po malem poslovita ter gresta dalje, kamor njuna pisma kažejo, kjer se vse te komedije pri vsacem hramu zopet z novega pričnejo. V kacih štirih ali petih dneh navadno končata ves svoj posel in potem imata v bramam ženina in neveste dovolj dela z razno pripravo za pozvane goste. Brž potem se nese razna živad, kot darovi v ženinovo in nevestino poslopje. Vse drugo se slobodno dá, le nesrečni kurečji prevzetnjak — kokot ne. Kokota (petelina) pri gostovanji klati Bog varuj: češ, da to stori mej novima zakoncema zdražbo in večn nemir. Tudi svatovec so mej tem časom imele mnogo skrbi, ker janka, krila in skoraj vse je moralo biti novo, vse to po najnovejšem kroji tudi sešito. Koliko dela je pa še s pušeljci in z opletanjem itd., tega niti ne omenjam.

Ker smo uže tudi nekoliko svatovskih osob omenili, ne smemo še pozabiti skoraj najimenitejše in znamenitejše osebe našega gostovanja, to je naša mater kuharico. Uže najmanj tri dni prej je prišla v ženinov ali nevestin hram, prinesla v culici ali v jerbasu

sicer bi bil prisiljen, gospoda govornika zaradi izrazov „demimonde“ in „evnuh“ klicati k redu. (Zadovoljnost.)

Poslanec vitez Schönerer: Razumeje se, da si more vsak tolmačiti moje besede, kakor mu drago, in usojam se nadaljevati svoj govor.

Predsednik (mu prekine besedo): Zbog te opomnje moram odločno izjaviti, da pozivljem gospoda govornika na red, ako je s tem htel napadati kakega uda visoke zbornice. (Zadovoljnost.)

Poslanec vitez Schönerer (nadaljujoč): Ako se ozremo na obče okolnosti, katere posebno v političnem pogledu vladajo pri nas, nemamo se čuditi, ako naš parlament nij baš na najboljšem glasu v krogih prebivalstva.

Pripovedujem, kar sem čul v mnogih krogih prebivalstva, kjer se obče mnenje ne ravna po mišljenji druhal, nego po onem srednjega stanu, katerega mnogi gospodje smatrajo za težišče prebivalstva. Ako bi gospodje bili v takem ozkem doticaji s krogi prebivalstva, v kakoršnem sem bil jaz osobito vsako leto v svojem volitvenem okraji, izvedeli bi gotovo, da imajo vse moje besede v prebivalstvu mnogostransk odziv in zastop. Rečem vam zatorej, da bi v mnogih krogih prebivalstva slišali, da je parlament jedino le mašina za uničevanje dijet.

Predsednik (mu prekine besedo): Vendar mi je prositi, da se o državnem zastopstvu govori z večjim spoštovanjem ter zato pozivljem na vsak način gospoda govornika na red. Kako more svet v čislj imeti visoko zbornico, ako sami nje udje tako o njej govore?

Poslanec vitez Schönerer: Prosim, gospod predsednik, ako se tu ne sme govoriti resnica, kje jo je potem moči povedati?

Predsednik: Nekove parlamentarične dostojnosti se ima vsak omikanec držati, ako tudi govori resnico. Jaz mislim, da sem za svojega daljšega poslovanja dokazal, da sem vedno spoštoval svobodo govora ter se nijsem nikoli protistavljaj, ako se resnico brez ovinkov in tudi osorno izreče. Ali mej parlamentarične dostojnosti se ne sme prestopiti.

Poslanec vitez Schönerer: Najboljše

bi morebiti bilo, ako biste, gospod predsednik, povprašali visoko zbornico, ali smem dalje govoriti.

Predsednik: Jaz gospodu govorniku nijsem odtegnil besede, nego sem ga samo zaradi njegovih izrazov, kateri žalijo parlamentarično dostojnost, pozval na red. Beseda mu je prosta.

Poslanec vitez Schönerer (nadaljujoč): Parlamentarnično življenje v Avstriji je posebno posle demisijske komedije ministerstva izgubilo vse zaupanje in si tudi pridobilo veliko nezaupnost. V javnih lokalih, gospoda, v društjih — prosim, samo pojdite tija, da bode te natanko slišali, kaj se ondi govori — po javnih prostorih in društvenih krogih se kar odkrito pogovarjajo ljudje o razpadu države in razdeljujejo njene province posamezno sosednjim državam. Kako se more takovo stanje izboljšati, kako more v naše javno življenje več moralične ozbiljnosti priti, ako leté na to ministerstvo najhujše obtožbe, kakor n. pr. one, katerih omenja znana knjižica „Lasser, genannt Auersperg“, ki so bile uže pred letom dnij predmet interpelacije v tej zbornici? Kakor znano, pripuščajo tu „pro forma“ mnogoletna preiskavanja vršiti se, da si bi vlada obdolženja, ako so nepravična, lahko v obče onemohila z jednim samim kratkim raziasnilom. Ako nadalje uvažimo ono tajstveno temoto, v katerej je skrito ravnanje z državnim denarjem pri raznih železnicah, in osobito tudi pri državnih posojilnicah, lahko je umeti, zakaj se udje vladini tako trdno drže svojih portefeuillov, kajti po njih odstopu moralo bi se zagrinjalo z marsičesa potegniti, in prav lahko je umeti, da se nasledniki ali prevzemniki dedščine te vlade dadé najti le z največjo težavo. In ako se od vladne strani, kakor se je bilo zgodilo v banknej debati, govori takó o politično prav častnih in konservativnih značajih, kakoršen je po mojem mnenji n. pr. gospod poslanec baron Kellersperg, ter se jim odgovarja takó, kakor utegne biti običajno v nekristijanskih kavarnah, moram opomniti, da po mojih nazorih zastopa politično konsekvenco in značajnost in častnost mnogo bolje gospod poslanec ba-

ron Kellersperg nego osobnosti, ki sede na vladnej klopi (nemir), in to tembolj, ker se obdolženja, v prej omenjenej knjižici navedena, še doslej nijso v obče opovrgla.

V obče velja, kakor se kaže, pri nas za dobrega državnika, kdor svoje cilje kolikor najbolj mogoče pritajuje in se na silo svojega prepričanja kolikor najmanj moči ozira. Navadno je vsakemu le do tega stalo, da se prav priležno uredi, in ako tu in tam govori o prihranitvi ali o obdačenji, morebiti zavolje volilcev, godi se to najbolj zgoli zato, da se pri glasovanji baš za nasprotno poteza in da morebiti pokaže, kaj si dandenes marsikatera volitevstva puste ponujati.

A po mojem mnenji imel bi poslanec vselej biti pošten in iskren političen vzgojevatelj narodov.

Kako daleč vpliv sedanje vlade sega in kako ona se stvaritvijo nekakove poslanske birokracije in z vednim kreiranjem novih služb ter podelitvijo odlikovanj, kakor tudi se svojimi odnošaji do denarne aristokracije svoj vpliv v naiširjih krogih privedi more do veljave, svedoči mej drugim tudi to, da je mestno svetovalstvo dunajsko, vse svoje tradicije zatajivši, odbilo odposlanje peticije zaradi zmanjšanja vojaškega budgeta.

Jaz mislim, da vlada, katere je bila takó drzna, da je, navzlic našemu slabemu finančijalnemu stanju, katero državo dela nesposobno eksistirati, priporočila v sprejem neizpremenjeno doseđano vojaško brambeno postavo, ne sme nobeden prijatelj države in naroda podpirati. A žalibog se tu, kar se je pod sedanjimi razmerami šestokrat zgodilo, predlogi vladini, slično kakor v banknej zadevi, najprvo smatrajo za nesprejemne, a potem v kakej nebitstvenej modifikaciji proglašijo za same ob sebi sprejemne, h kakoršnemu rezultatu so gotovo tudi pristaši specifično avstrijskega, to se pravi ministerijalnega napredka pripomogli po svojih močeh.

Uže pri prejšnjih prilikah sem bil omenil, da se mora ravnotežje državnega gospodarstva z ločenjem od Ogerske in z redukcijo vojskijnih in upravnijh troškov izravnati, predno se mogó novi davki pobirati, in da se zatorej na vsak način mora v prvej vrsti predložiti državnemu zboru dovršiven program za zopetno

svoje razno imenitno orodje, katero naj bi njeno kuharsko vedo nekoliko povečalo. Naj prej se speče navaden kruh. Ako je ta posrečil se, potem bode vse dobro, ako pa ta ne nakipi, se rado vse skazi. Zatem se mesijo in pečejo razni opresni in kvasni kolači, mej katerimi so najznamenitejši tako imenovani „bosmani“. Za te kvasene podolgaste kolače delajo uže po dva dni prej vse bližnje sosede iz opresnega testa razne male ptičice, katerih mora na vsakem vse polno jedna tik druge biti. Tudi drugih lepotij so uže naše kuharice izumile, toda dozdej še ptičica vse nadkrijuje. Ta drobna živalica, ako jo uže tako smemo ali hočemo imenovati, pa tudi često našo kuharico rada v zadrego spravi, posebno, ako je v peči le nekoliko preveč za kurjeno. Pri takej priloznosti rado ptičkam perje pricvrkne, kljuni, grebeni, da, celo glavice tem živalicam ogoré, da so namesto navadne žemljeve barve, popolnem črne in opečene. Kuharica navadno pravi, da je temu kriva peč, ker jej ona nij tako privajena kot doma svojej. Pa naj si je uže kakor koli, naša mati kuharica se zna tudi iz te zadrege

spraviti prav lahko. Brž ukaže prinesti za nekoliko krajcarjev rumenega zlata, ter hitro napravi po svoji umetnosti nekak dobrodejen balzam za ogorele rane, je namaže in potem na ta mesta deva prinešenega zlata, da je naenkrate vse bliščéče in tako še dosti lepše od poprej. Tako si zna naša kuharica iz vsake zadrege hitro pomagati, zato je bilo tudi vse hitro pripravljeno, tako, da nocoj uže ob 10. uri lahko leže v posteljo, da si utrujeno telo nekoliko okrepi, da bode zjutraj kot na dan gostovanja bolj krepko svojo kuhačo obračala in sukala in najmanj ob osmej uri svojim gostom uže zajutrak pripravila in skuhala.

Ta večer prišli so uže tudi godci, navadno na ženinov dom. Tu se igra, pleše in strelja dokler se ne naveličajo in utrudijo; potem gredo spat, da so zjutraj uže prej in prej vsi na nogah, da se ložje pripravi, česar je še treba.

Drugi dan za rano ob drugej ali tretjej uri je uže vse na nogah. Vse mize, ako nijso bile uže poprej, z belimi rjuhami pregrnejo, na nje se dene kruh, hren in sol, ter po vseh mizah do vrha polni in naliti kozarci vina.

Ob kakej 6. uri začnejo k nevesti in ženinu, vsakemu bližnji njegovih sosedov, sorodnikov itd. prihajati. Navadno pride najprej starešina se svojo družico, katerej pravimo pri nas posnehalja. Svoj prihod navadno naznani s samokresnim strelom in zdajci mu godci lepo prihodnico zaigrajo. Posnehalja pa navadno prinese skoraj meter dolg „bosman“, na katerem je cela gostovanjska družina, izmej katerih imajo nekateri tako lepa zlata in pisana oblačila, da, ako bi je cerkveni svetei na stranskem oltarji v Cezarjevcih videli, bi jim jih bili gotovo zavidni. Sedaj začnejo gostje bolj pogosto prihajati, tako dolgo, dokler nijso vsi zbrani. Pri ženinu jim navadno dajo kruha in vina, ker pravi zajutrak jih še čaka pri nevesti.

Ko je naš ženin z vsem opravljen, vzame navadno, bodi si od svojih staršev, bratov ali sester, svoje slovo, mej streljanjem in igranjem vzdigne se naša družba od ženinovega doma ter gre po nevesto; kder se še le začne pravo gostovanje.

Brž, ko so prišli ženinovi gostje do nevestine hiše, se hipoma oboje duri zakle-

vzpostavljene ravnotežja v državnem gospodarstvu skupaj s popolnim načrtom o vseh dačnih stvareh.

A, kakor znano, je vlada prepustila inicijativi visoke zbornice za izdelanje programa o urejenju državnega gospodarstva storiti potrebne korake, in ona najbrž, konči po mojem mnenju, ne pospešuje posebno delovanja dotičnega odseka.

Vlada posebno v novejšem času ponavlja frazo, da hče biti varčna, a n. pr. vendar vedno otežkuje kreiranje zakona o stvaritvi primerne oblastniže za centralno računstvo in kontrolo; ona treba po centralnem sklepu računov vedno mnogo več, nego se jej dovoli v proračunih; ona nadalje v novejšem času podpira 60 milijonni kredit za vojskine namene, ali morebiti samo zategadelj, da bi se z njim ona črtanja, katera so zadnja leta delegacije napravila, naenkrat zopet naredila neveljavna; ona predlaga, kakor sem bil uže prej omenil, neizpremenjeno pridržanje brambene postave; ona predlaga pri dohodninskem davku oproščanja, n. pr. oproščanje davkov vseh udo v cesarske rodbine, kar bi bila gotovo velika vsota, ki bi bila s tem za državo izgubljena.

Zdaj, gospoda, vas vprašam: kje so date, katere na kakoršen si bodi način pokazujo dobro voljo vlade, o katerej je govorila?

Vešča roka naših ministrov nas je — mislim, da sem to v obče dokazal, — pripravila v najneprijetnejši položaj uže šest let. Kakor znano, zijačo nam povsod v obraz provizorije, jedino deficit je veččen, ker se vlada, zaničujoča nižje razrede, nikoli nij sramovala kazati svojo barvo, nego se, zadovoljnost višjih krogov iščoča, na vsa usta udaje vedno se spreminjajočim tokom merodajnih krogov. Specijalno nas Nemce — mislim — je pa to uradniško vladanje, kakoršno je denes v resnici, na nekovo poniževalno stopinjo postavilo, kajti ne da se tajiti, da imajo v najvažnejših političnih vprašanjih dandenes baš ti uradniki z 72. poslanci iz Galicije in Bukovine v roci zvezek.

Pri nas more, kakor jaz menim — in, gospoda, jaz sem v tej točki isto tako odkritosrčen, kakor pri vseh družih — samo jedno sredstvo

propad države zakasniti, in to je: uvedenje občnega direktnega volitvenega in glasovanjskega prava. Samo narodna zbornica, katera bi se na takej podlogi ustvarila, in odgovarajoča jej vlada mogla bi po mojem mnenju red v državnem gospodarstvu zopet vzpostaviti. Moja vest pak nij dosta daleč, da bi na kateri si bodi način pomagal s svojim glasom, da gremo po političnej, gospodarstvenej in denarstvenej mlaki, v katero smo zabredli, še naprej, in ker je vlada ob priliki nagodbenih debat izrekla se, da hče odslej jedino še stvarno svoje stališče in svoje predloge zastopati, moremo si misliti, da so se ti možje prestvarili v orodja višje neke volje, da so tedaj zdaj samo stvari (smeh) in preko teh hčem preiti na dnevni red, in bodem zatorej glasoval proti dovoljenju budgeta.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. marca.

Ogerski minister notranjih stvari je razposlal naredbo, naj glavarji administrativni om e j pravico shajati in zbirati se. Posameznosti te naredbe so skrivne.

Vnanje države.

Na kongres pošlje — tako se preko Pariza javlja — Rusija Gorčakova, Ignatijeva in dva državna svetovalca. V Londonu mislijo, da bosta Avstrija in Nemčija precej po odpretji kongresa — potem, ko se bodo mirovni pogoji predložili, nasvetovali štiri najst-dnevno odloženje kongresa; da bodo vlade mogle dokumente preštudirati.

Iz Londona in od drugod se potrjuje, da Angleži hoté tudi **Grško** pripeljati na kongres, da bi imeli jednega soglasnika več. Ali uže z Berlina poročajo, da Rusija terja, da se tudi Srbija in Črnagora pozoveti, ako se Grška pozove. Gotovo, da ste ti zadnji državi bolj zaslužili slišani biti, nego strahopetni kasni Grki.

Iz **Bukurešta** 11. m. Rusija bode imela v 14. dnevih v Rumuniji armadni kor 100.000 mož, ki je namenjen dalje časa tam ostati.

Iz **Dubrovnica** poroča „Pr.“: Porta zbira v Bosni vojake. Pri Bihaču se dela tabor za 40.000 mož. Pogodbe za dobivanje živeža so bile uže sklenene. — Agitacija za okupacijo po avstrijskej vojski traje v Bosni in Hercegovini dalje.

Ministerska kriza v **Italiji** zanima vse politične kroge. Skoraj da se italijanski poli-

tični talenti obžalujejo, da se pogubljuje na tacih privatnih grehah, kakor Crispi s svojo lehkomiselnostjo bigamijo, ki je stoprav zdaj na dan prišla, ko je minister postal, in Nikotera s svojo pravdo in depešo.

Dopisi.

Iz Krškega 9. marca [Izv. dopis.]

V našem mesticu so se pred pustom mnoge veselice vršile, osnovane deloma od tukajšnje požarne straže, deloma od mestjanstva, deloma od bralnega društva. Le jedino pevsko društvo bilo je tiho ter nij ničesar storilo. Ne le pred pustom, tudi pustni kot slednji veseli dan, so se hoteli Krčani kratkočasiti. Na svet vrlega gospoda občinskega tajnika D. Kurenta sklenilo se je po dnevi korzo napraviti, zvečer pak ples z maskami. Kar se tiče korza, radovoljno nam je to naš glavar dovolil, ples z maskami pak nam je prepovedal, naposled pak vendar vsled rekurza dovolil, toda le do ene popolunoči. Korzo, ki ga do sedaj še nikdar nij bilo v Krškem, bil je jako živahno obiskan. Udeležili so se ga ne le samo p. n. Krčani marveč, tudi iz bližnjega Vidma, iz grof Auerspergove graščine, Limberce in še celo iz Radeč. Vršil se je jako v redu na splošno zadovoljnost.

Tudi ples je bil obilo obiskan. Toliko je bilo navzočnih p. n. gostov in posebno lepega spola, da je bila soba za ples jako premajhena. Obžalovati moramo, da se nobeden Krčanov ne potruji prostornejših sob sezidati, da si ravno jim je mogoče. Tudi ples se je vršil v najboljem redu. Vendar ob enej popolunoči je moral po ukazu našega glavarja ples jentati, da si ravno bi bili mnogi, zlasti gospodičine, še najraje rajale. Vendar večeru še nij bil konec. Mesto plesa nastal je koncert in krasno je karlsbadška godba svirala. Tako so mnogi ostali do jutranjega svita pri čašah žlahtnega dolenjca na veselem kraju. Očitna hvala pak gospodoma D. Kurentu in J. Jermanu za marljivo aranžiranje.

Iz Trsta 9. marca. [Izviren dopis.]

Da bi imel časa dovolj, poročal bi lahko vsak dan od tu kaj, ali v Trstu smo vsi pri delu od jutra do večera, na večer se pa gre v krčmo, in tako izgubljavamo dragi čas in novce. Hvala Bogu, šel je zapeljivi pust, in v spo-

nejo, ali pa se naredo straže, da nikdo ne more v hram.

Navlašč za to postavljeni brkasti pisar je resno vpraša, od kod so, kaj bi radi, kje imajo svoje potne liste itd., na kar mu tudi oni hitro odgovarjajo in s pripravljenimi pismi tudi vse dokažejo. Ko je to dovršeno, spusti se naša družba v hišo, mej tem, se ve da, godci veselo zaigrajo. Naša nevesta je pa uže mej tem časom iz stranske hiše na to pazila, da je ženina popred videla, kot on njo, ker to pomore, da ga bode imela vsegdar nekako na očeh. Zdaj godci nekoliko potihnejo in navadno še vprašajo ženinovi gostje, kaj bi radi in po kaj so prišli. Brž, ko se to dopove, prižene eden pozavčinov, navadno iz stranske hiše, kako staro in navlašč našemeno babo in vpraša, ali je to tista, katero hočejo ali ne? Odgovor je navadno, da jo hočejo, a vendar da prava nij. Zato ide kak drug po drugo. Potem pripelje svatovca in nazadnje še le nevesto, katera na belem okrožniku prinese dva rožmarinova šopka, prvega za se, a drugega za ženina in bokal vina ter vse navzočne prav lepo pozdravi. Sedaj prime jeden

starešin kupico, napije najprej novima zakoncema itd., na kar godci vsegdar gromovito zaigrajo in potem se vsi vsedejo v krog mize.

Ko je cela družba z ženinom in nevesto krog mize urejena, začno se jedila nositi, pri vsakem morajo godci svoj poseben marš zaigrati, potem se odmoli in začne se zajutrk. Brž, ko so vse hrane na mizi, vstaneta dva svatovca, gresta po uže pripravljene šopke in jih potem mej navzočne goste, vsakemu posebej na belem okrožniku, razdelita, za kar se njima navadno tudi od vsakega denarna odškodnina da. Ker so vsi gostje sedaj s šopki večinoma opravljeni, začno se vršiti poslovalne napitnice, katere se s tem končajo, da, ko se je naš ženin roditeljem zahvalil za svojo nevesto in jo komaj, vso ihtečo in jokojočo, dobil zunaj hiše v svojo družbo, se jamejo sedaj s cingetom, igro in plesom od nevestinega doma proti farnej cerkvi pomikati.

Brž, ko je božja služba opravljena, stopijo novi pari (ako jih je več) pred altar, da jih g. župnik poroči. Sedaj pa je treba na marsikaj paziti. Novi ženin in nevesta morata tako skupaj stati pred oltarjem, da nikdo ne

more s čim mej nju, ker to bi bilo večno sovražstvo in prepir. Dalje treba tudi paziti, kak mežnar sveče ugasuje, katera ali na katerej strani ugasnena sveča se dalje časa kadi, isti od nju tudi dalje časa živi. Tudi „Hanžovec“, katerega je g. župnik blagoslovil in katerega mora vsak gost malo pokusiti, se mora prihraniti, ker je čudno zdravilo, posebno v otročjih boleznih in sam Bog ve, kaj in kje še vse.

Ko so sedaj naši gostje vsi hanžovec pokusili, zastavnik in zavčini na cerkvenem trgu poplesali, grede navadno, ko se ženin in nevesta pri g. župniku zahvalita in poslovita, v krčmo ali v katero bližnjo hišo svojih sosedov, da nekoliko poplešejo, in mej tem časom pa je uže kuharica na snehinjem domu z večerjo gotova, h katerej se tudi takoj gre. Vsak gost mora sedaj na tistem mestu sedeti, katero mu je bilo zjutraj odločeno, kadar so se šopki delili. Sedaj, ko se odmoli, pa je večerja, da nema konca ni kraja, kder se večkrat mize tako nalože, da skoraj preko njih videti ne moreš. Včasih se tudi primeri, da je to čisto narobe. (Konec prih.)

minu nam nij družega pustil, nego oslabljene žepe in kako dekoracijo iz plesa.

Beseda koperskih pripravnikov v rojanskej čitalnici na pustno nedeljo je bila lepa veselica. Naše živahne učiteljske mladike, na katere mora narod mnogo upanja staviti, napravili so prav sijajen dan. Da je še bolj veselo bilo, prinesli so sè soboj godbeno orodje, in slehrni je hvalil orkester, ki je godel prav ročno in ubrano. — Spored se je vršil točno. Godba je zaigrala popotnico, vse je slušalo mile glasove. Potem je bil govor. Mladi govornik je naslikal narodnega učitelja, kakor mora biti, da koristi narodu, kako mu mora biti prva stvar ljubezen do naroda in da odgojeva deco v narodnem duhu. Petje je bilo dobro, ako se pomisli, da so samo mlade moči sodelovale, katere so tako rekoč vse improvizirale. Igra „Novci za diplomo“ se je predstavljala zares prav izvrstno. Dobra mimika, lep jezik in naravno nastopanje harmoniralo je hvalevredno. Občinstvo je sledilo igri z vso pozornostjo.

Po zadnji točki začelo se je občinstvo pomikati v zgornjo okinčano dvorano in ples je bil prav živahen. Godba je svirala mikavne komade. Koperski pripravniki so si ta večer pridobili veliko veljavo, in le ena želja je mej tržaškimi Slovenci, da bi kmalu zopet prišli napraviti tako veselo zabavo. Dokler imamo Slovenci v Primorju tak naraščaj, ne bodo nas italijančiči mogli po svojem receptu uničiti; zrastle bode obilo narodne inteligence, izrejala bode krepke stražarje jadranskih obal in skrajne meje slovenske.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni občinski zbor) ima jutri 15. marca ob petih popoldne sejo, v kateri se bode odločilo, kedaj bodo dopolnilne mestne volitve in o sestavi volilnih komisij. Razen tega so na vrsti poročila raznih sekcij.

— (Potrjena volitev.) Minister za trgovstvo je potrdil volitvi kranjske „trgovinske zbornice“ (znano je, kako mi narodnjaki o njenej sestavi sodimo), g. Aleksandra Dreca za predsednika in Karla Lukmana za podpredsednika.

— (Schönererjev govor.) Zarad nevarnosti konfiskacije moremo mi v „Slovenskem Narodu“ malo o notranji politiki pisati, nič pa ne smemo vlade kritizirati. A ker je v tiskovni postavi izrečen poseben paragraf, da se objavljenja poslanskih govorov, govornih v državnem zboru ali deželnih zborih, ne smejo zabranjevati ali konfiscirati, hočemo iz zdanje budgetne debate državnega zbora one govore po stenografskem zapisniku ponatisniti, ki izražajo mnenja — kakor bi jih mi ne smeli zarad tiskovne „svobode“, ki je nam v državnih osnovnih postavah garantirana. Denes pričenjamo spredaj z govorom Nemca Schönererja.

— (Iz Ljubljane) se nam piše 12. marca: Veseli nas, da naši narodni mestni odborniki vendar le ne sede brez vsega tudi materialnega vspeha o mestnej dvorani, da si v manjšini, in večina iz principa njih predloge podpira. 12. januarja m. l. je gosp. Potočnik dokazal, kako silno potrebno je skozi več let zanemarjene brege Ljublanice in Gradašice zopet očistiti, na pošev kopati, ravnati in s travnim semenom posejati. To delo se je pre-

tečeni teden začelo, in upati je, da se povsod tudi zvrši.

— (Valvazorja) se razpošilja te dni 28. zvezčič. Na zadnji strani ovitka naznanja založnik g. Krajec, tiskar v Novem mestu, da je preskrbel krasne platnice za vezanje, ki se pri njem in po knjigotržcih dobodo po 2 gld. z zvezek.

— (Izpiti za učitelje) bodo v Ljubljani 8. aprila t. l. Kandidatje in kandidatnje, ki se jim hoté podvreči, imajo se do 1. aprila pisмено oglašiti pri direkciji komisije.

— (Dezertiral) je infanterist Fridrih Križaj od 17. polka ter je vzel monturo in orožje iz Ljubljane soboj. Ubežnik je Tržačan.

— (Umrli) je, kakor se nam piše, Srečko Carli, učitelj v Kobaridu. Bil je jeden najodličnejših mladih učiteljev, dober narodnjak in tudi slovensk skladatelj. V zadnjem času po njem zložena pesem „Jaz nijsem Talijanka“ je baje jako priljubljena.

— (Štajerski deželni šolski svet) je baje sklenil, da se imajo v bodoče učitelji ljudskih šol samo v velikih počitnicah na nova službena mesta preseljevati. V seji 28. febr. je tudi določil, da mora učiteljski kandidat, kateri učiteljske pred dokončevanjem svojih študij zapusti, prejeti državni stipendij povrniti.

— (Učiteljska služba) s 600 gld. in stanovanjem je na trirazrednici v štajerski Ribnici do 15. aprila razpisana.

— (Požiganje.) V Celji je bil pred porotniki na 15 let ječe obsojen slep berač Pavel Bolčič, ker je zažgal poslopje Franca Stoparja iz zgoranje Bistrice iz maščevanja, ker je bil ta „kriv“, da ga občina nij na četrt letje pri jednem posestniku temuč vsak dan od hiše do hiše preredita in napasla. — Isto tako je bila 37 letna dekla Neža Obrovnik iz Planine v Celji obsojena na tri leta ječe, ker je kmetu Antonu Javorniku hlev zažgala, zavoljo tega, ker je nij hotel v zakon vzeti.

Razne vesti.

* (Novi petaki.) V časnikih je zopet brati, da v državnej tiskarnici na Dunaji pri-

pravljajo nove bankovce po pet goldinarjev, ki bodo težje ponarediti.

* (Samoumor) Dne 11. t. m. se je na Dunaji v transportnej hiši na Heumarktu 22 letni korporal Rudolf Gaisler sam ustrelil. Žalost po umrlej ljubici, delavki, katero je prejšnja dan do groba spremil, ga je tako daleč pripravila.

* (Strela je ubila) 8. t. m. blizu Zwettla necega kmeta, ki je z 12letnim sinom v gozdu drva žagal. Udarila je v drevo, s katerega je kmetu v tilnik preskočila, a potem šla po žagi na fanta. Kmet je mrtev ostal, fant je le na roki in nogi močno opečen.

Tržne cene

v Ljubljani 13. marca t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr.; — rož 6 gld. 34 kr.; — ječmen 5 gld. 85 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 6 gld. 34 kr.; — prosó 6 gld. 50 kr.; — koruza 6 gld. 60 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 05 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh trišen — gld. 68 kr.; — špeh povojon — gld. 72 kr.; jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 52 kr.; — telečnine 50 kr.; — svinjsko meso 52 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 95 kr.; — slame 1 gold. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. — kr.; — meška 4 gld. — kr.

Dunajska borza 13. marca.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

	gld.	kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	62	65
Enotni drž. dolg v srebru	66	60
Zlata renta	74	35
1860 drž. posojilo	111	40
Akcije narodne banke	798	—
Areditne akcije	230	80
London	119	10
Napol.	9	51 ¹ / ₂
C. kr. cekini	5	60
Srebro	105	50
Državne marke	58	60

Adolf Eberl,
zaloga oljnatih barv, lakov
in firnežev, (80-1)
v Ljubljani,
na Marijinem trgu, poleg frančiškanskega mosta.

Iščeta se dva dacarja

za okraj Kamnik. Stanovanje imata prosto in mesečne plače po 25 gold. Neozenjeni imajo prednost. — Več se izve v Kamniku, na Šumni hišna števa. 28, ali pa v Ljubljani pri g. Smrdu, v križevniških ulicah števa. 10. (77-2)

Važno naznani!

Ravnateljstvo mejnarodne izložbe blaga na Dunaji prodaje vsled likvidacije te-le predmete po čudesno nizkej ceni,

5 gld. 75 kr.,

za katere se dobode naslednjih 64 stvari, in sicer:

1 izvrstna in točna ura s pozlačeno verižico. Da ura dobro gre, garantujemo.	1 velekrasen album za fotografije, bogato z zlatom ozaljšan.
2 pravi japonski cvetlični vazi z najfinjšo slikarjjo, kras vsakemu salonu.	18 finih parraneč-slik, 23 cmt. vis., 28 cmt. šir., najdivnejši kras za 3 sobe.
1 izvrstna prav praktična sahar-nica od črne, z zlatom emajlirane kovi.	12 izvrstnih c. kr. patentiranih žlic za jedi,
1 praktične klešče za sahar od vedno bele kovi.	12 izvrstnih c. kr. patentiranih žlic za kavo,
1 mičen franc. Cebra-namiznjak, ki krasi vsako salonsko mizo.	6 podčasnice, katerih pri nobednej hiši pogrešati ne smejo,
1 slavnoznani obdarjeni telefon, s katerim se moreš z vsakim še bolj oddaljenim človekom izvrstno zabavati.	6 kosov francoskega parfūm-mila, kateri kožo napravljajo fino, mehko in belo.
	2 saljiva predmeta, najnovejša in največji smeh probujajoča, za gospode in gospe.

Ako vpošlje malo vsoto 5 gld. 75 kr., ali ako jih naroči s poštnim povzetjem, dobi vsakdo vseh tu navedenih lepih 64 stvari tako v ceno, da je komaj delo plačano.

Naroča se za vso c. kr. avstro-ogersko monarhijo jedino pod naslovom: (81-1)

Direction der internationalen Waaren-Ausstellung
Wien, Burggring Nr. 3.

Rusci.
12 marca:
Eropca: Simonich iz Trsta. — Deutsch iz Pešte.
Pri Slomu: Reinboffer iz Zagorja. — Polak iz Dunaja. — Lenko iz Celja. — Zorman iz Kolovrata. — Fink iz Grada. — Pozzi iz Milana.
— Svedlič iz Godovrč.
Pri Maheti: Hepler iz Kovevja. — Ribetti iz Trsta. — pl. Paicani iz Grada. — Petzval iz Dunaja. — Kren iz Kovevja. — Mansburger iz Dunaja. — Glad iz Kovevja. — Steyer iz Dunaja. — Binder iz Grada. — Vesel, Schwitthofen, Käs iz Dunaja.